



Mae Brechu yn achub bywydau
Vaccination saves lives

Eich amddiffyn rhag Brech y Mwncïod

Gwybodaeth am frechiad y frech wen

Beth yw brechiad y frech wen (MVA)?

Rydych yn cael cynnig brechiad y frech wen er mwyn helpu i'ch amddiffyn rhag brech y mwncïod.

Mae'r brechlyn yn cael ei weithgynhyrchu yn Ewrop gan Bavarian Nordic¹. Pan roddir y brechlyn i chi, mae eich system imiwneidd (system amddiffyn naturiol y corff) yn cynhyrchu gwrthgyrff yn erbyn feirws y frech wen. Dylai'r gwrthgyrff hyn hefyd eich amddiffyn rhag feirws brech y mwncïod.

Mae'r brechlyn yn cynnwys feirws sydd wedi'i addasu fel na all dyfu yn y corff dynol. Cafodd y brechlyn Vaccinia Ankara wedi'i Addasu (MVA) hwn ei ddatblygu fel math llawer mwy diogel o frechlyn y frech wen a ddefnyddiwyd yn eang yn y DU a thramor i mewn i'r 1970au. Nid yw'r brechlyn MVA yn cynnwys feirws y frech wen ac ni all ledaenu nac achosi'r frech wen.

[1] Gelwir y brechlyn a roddir i chi yn Imvanex yn y DU ac Ewrop, Jynneos yn yr Unol Daleithiau ac Imvamune yng Nghanada. Mae'r rhain i gyd yn cynnwys yr un brechlyn MVA ac fe'u gwneir gan yr un cwmni.



Ar gyfer beth mae MVA yn cael ei ddefnyddio?

Gan fod brech y mwncïod yn cael ei achosi gan feirws sy'n debyg i'r frech wen, disgwylir i frechlynnau yn erbyn y frech wen atal neu leihau difrifoldeb haint brech y mwncïod.

Ym mis Medi 2019, cymeradwyodd y Weinyddiaeth Bwyd a Chyffuriau (FDA) yn yr UDA MVA-BN (Jynneos[®]) (yr hyn sy'n cyfateb i Imvanex[®] wedi'i labelu yn UDA) ar gyfer atal brech y mwncïod yn ogystal â'r frech wen (FDA, 2019). Mae'r brechiad wedi'i awdurdodi'n ddiweddar ar gyfer imiwneiddio gweithredol yn erbyn brech y mwncïod mewn oedolion yn y DU gan yr Asiantaeth Rheoleiddio Meddyginiaethau a Chynhyrchion Gofal Iechyd (MHRA): (<https://products.mhra.gov.uk/search/?search=IMVANEX>). Ni ddylai hyn wneud unrhyw wahaniaeth i chi, gan fod eich gweithiwr gofal iechyd proffesiynol yn argymhell y brechlyn yn unol â chyngor cenedlaethol.

Mae Asiantaeth Diogelwch Iechyd y DU (UKHSA) a'r Cyd-bwyllgor ar Imiwneiddio a Brechu (JCVI) yn argymhell defnyddio brechlyn MVA fel rhan o'r ymateb i achosion o frech y mwncïod.

Ar gyfer pwy mae MVA yn cael ei argymhell?

Ar hyn o bryd, mae UKHSA yn argymhell bod MVA yn cael ei gynnig i'r canlynol:

✓ **Gweithwyr gofal iechyd sy'n gofalu neu sydd ar fin dechrau gofalu am glaf sydd ag achos o frech y mwncïod wedi'i gadarnhau**

✓ **Dynion hoyw, deurywiol a dynion eraill sy'n cael rhyw gyda dynion.** Bydd eich clinigydd yn cynghori eich bod yn cael eich brechu os oes gennych nifer o bartneriaid, yn cael rhyw mewn grŵp neu'n mynd i leoliadau 'rhyw ar y safle'

✓ **Pobl sydd eisoes wedi cael cysylltiad agos â chlaf sydd â brech y mwncïod wedi'i gadarnhau.** Dylid cynnig brechiad ag un dos o'r brechlyn cyn gynted â phosibl (yn ddelfrydol o fewn 4 diwrnod ond weithiau hyd at 14 diwrnod)

A yw'r brechlyn yn gweithio?

Ar ôl 2 ddos o'r brechlyn, mae bron pob person yn datblygu gwrthgyrff ac felly dylent gael lefel dda o amddiffyniad yn erbyn brech y mwncïod. Mae'n llai clir pa lefel o amddiffyniad a gewch o un dos – gall hyn fod yn rheswm dros osgoi risgiau uchel tan ar ôl yr ail ddos.

Mae brechlynnau'n gweithio mewn ffyrdd gwahanol. Efallai na fydd un dos yn atal haint yn llwyr ond hyd yn oed os byddwch yn dal brech y mwncïod, ni ddylai'r symptomau fod cynddrwg. Mae'r dos cyntaf yn paratoi eich system imiwedd fel y gall ymateb yn llawer cyflymach os dewch i gysylltiad â brech y mwncïod.

Mae'r brechlyn hefyd yn cymryd amser i weithio. Gall ddechrau gweithio ar ôl ychydig ddyddiau a dylai gyrraedd yr amddiffyniad uchaf erbyn tua 4 wythnos.

Oherwydd bod cyflenwadau cyfyngedig o'r brechlyn ar hyn o bryd, dechreuodd y GIG drwy roi un dos i gynifer o bobl gymwys â phosibl. Mae hon yn ffordd deg o ddarparu rhywfaint o amddiffyniad i'r gymuned gyfan. Wrth i fwy o frechlynnau ddod ar gael, rhoddir ail ddos i'r rhai sy'n wynebu'r risg uchaf. Bydd hyn o leiaf 2 i 3 mis ar ôl y brechlyn cyntaf. Dylai amser hirach rhwng y dos cyntaf a'r ail ddos wella eich amddiffyniad hirdymor.



Hyd yn oed ar ôl 2 ddos dylech barhau i fod yn ymwybodol o risgiau a symptomau brech y mwncïod. Os byddwch yn datblygu symptomau, arhoswch gartref a ffonio 111 neu glinig iechyd rhywiol.

A yw'r brechlyn yn achosi unrhyw sgil-ffeithiau?

Mae gan y brechlyn broffil diogelwch da iawn. Fel pob brechlyn, gall achosi sgil-ffeithiau, ond mae'r rhan fwyaf o'r rhain yn ysgafn ac yn fyrhoedlog ac nid yw pawb yn eu cael. Yn wahanol i hen frechlyn y frech wen, nid yw brechu'n gadael craith.

Gall sgil-ffeithiau fod yn fwy cyffredin ymhlith pobl sydd wedi cael dos o frechlyn y frech wen byw yn flaenorol. Dim ond un dos o MVA sydd ei angen ar y bobl hyn i roi hwb i'w hamddiffyniad presennol.

A ellir defnyddio MVA mewn plant?

Mae'n hysbys bod brech y mwncïod yn fwy difrifol mewn plant ifanc nag mewn plant hŷn ac oedolion. Felly, mae'r brechlyn yn dal i gael ei argymhell mewn plant, hyd yn oed mewn babanod.

Er mai prin iawn yw'r data ar y defnydd o frechlyn y frech wen mewn plant, mae'r un brechlyn MVA wedi'i ddefnyddio'n helaeth ar gyfer plant fel rhan o frechlynnau eraill. Mae cannoedd o fabanod bach wedi cael brechlynnau sy'n seiliedig ar MVA yn erbyn twbercwlosis a malaria. Mae'n ymddangos bod y brechlynnau'n gweithio'n dda iawn ac mae ganddynt record ddiogelwch dderbyniol, gan achosi sgil-ffeithiau tebyg iawn i frechlynnau eraill. Mae'r brechlyn hefyd wedi'i roi'n ddiogel i ychydig o blant yn y DU ar ôl dod i gysylltiad ag achos unigol.



A oes unrhyw un na all gael y brechlyn MVA?

Yr unig bobl na allant gael y brechlyn yw'r rhai a ddiodeffodd adwaith alergaidd sydyn a oedd yn bygwrth bywyd i ddos blaenorol o'r brechlyn, neu unrhyw un o gynhwysion y brechlyn yn flaenorol. Mae'r brechlyn yn cynnwys symiau hybrin o brotein cyw iâr, bensonas, gentamisin a chiproflocsasyn (gwrthfotigau).

Pwy y byddai'n well iddynt oedi brechu?

Os ydych yn sâl gyda thymheredd uchel, efallai y bydd angen i chi gael eich asesu i benderfynu a ydych yn dangos arwyddion cynnar o frech y mwncïod. Os nad yw'ch salwch yn gysylltiedig â brech y mwncïod, efallai y byddwch yn dal i gael cynnig y brechlyn. Ni ddylai presenoldeb mân haint, fel annwyd, ei gwneud yn ofynnol gohirio'r brechiad, ond siaradwch â'ch meddyg neu nyrs yn gyntaf.

Pwy arall y mae angen iddynt gymryd gofal arbennig?

Dylech ddweud wrth y meddyg neu'r nyrs os ydych wedi cael brechiad y frech wen yn y gorffennol neu os oes gennych ddermatitis atopig, gan y gallai'r risg o sgil-ffeithiau o'r brechlyn MVA fod yn uwch.

Os ydych yn HIV positif neu os oes gennych unrhyw gyflwr neu'n cael triniaeth arall sy'n arwain at system imiwnedd wan, efallai na fydd y brechlyn yn eich diogelu cystal. Rhowch wybod i'ch meddyg neu nyrs.

Beth os ydw i'n feichiog?

Os ydych yn feichiog, yn meddwl y gallech fod yn feichiog neu'n bwriadu cael babi, siaradwch â'ch meddyg. Nid yw'r feirws yn y brechlyn yn tyfu ac yn lluosogi yn y corff dynol ac felly ni all ledaenu i blentyn heb ei eni.

Gall brech y mwncïod fod yn fwy difrifol yn ystod beichiogrwydd ac mae angen i chi hefyd ystyried y risg o drosglwyddo'r haint i'ch babi. Dylai'r meddyg eich helpu i ddeall y manteision a sut y mae hyn yn cydbwyso yn erbyn unrhyw risg ddamcaniaethol o'r brechlyn.

Rwy'n bwydo ar y fron, a ddylwn gael y brechlyn o hyd?

Os ydych yn bwydo ar y fron, byddwch yn dal i gael cynnig y brechlyn. Nid yw'r feirws yn y brechlyn yn tyfu yn y corff dynol ac felly ni all ledaenu i'r plentyn sy'n bwydo ar y fron.

Fodd bynnag, os byddwch yn dal brech y mwncïod, gallech drosglwyddo'r haint i'ch babi, a gall brech y mwncïod fod yn fwy difrifol mewn babanod bach. Gall y meddyg helpu i esbonio'r manteision.

Beth am y meddyginiaethau eraill rwyf yn eu cymryd?

Dywedwch wrth eich meddyg neu nyrs os ydych yn cymryd unrhyw feddyginiaethau eraill neu wedi cymryd unrhyw feddyginiaethau eraill yn ddiweddar neu os ydych wedi cael unrhyw frechlyn arall yn ddiweddar. Yn y rhan fwyaf o achosion, dylech fod yn iawn i gael y brechlyn..

Gellir rhoi'r brechlyn yn ddiogel i bobl sy'n byw gyda haint HIV, y rhai sy'n cymryd PreP ac ar yr un pryd â brechlynnau pwysig eraill gan gynnwys y rhai yn erbyn HPV a hepatitis.

Sut y mae MVA yn cael ei roi?

Rhoddir y brechlyn fel pigiad i'r croen, yn ddelfrydol yn rhan uchaf y fraich, gan eich meddyg neu nyrs.

Gyrru a defnyddio peiriannau: Nid oes rheswm dros gredu y byddai'r brechlyn yn effeithio ar eich gallu i yrru neu ddefnyddio peiriannau. Mae llewygu ar ôl brechiad yn eithaf cyffredin, felly dylech aros am 15 munud ar ôl y brechiad cyn i chi yrru.



Beth yw sgil-ffeithiau'r brechlyn MVA?

Fel pob meddyginiaeth, gall y brechlyn hwn achosi sgil-ffeithiau, er nad yw pawb yn eu cael. Mae sgil-ffeithiau cyffredin yn cynnwys poen a chosi ar safle'r pigiad a phen tost/cur pen, poen yn y cyhyrau, salwch a blinder. Bydd tua 1 o bob 10 o bobl yn cael oerfel a thwymyn, ond ni ddylai'r rhain bara mwy nag ychydig ddyddiau.

Os byddwch yn profi unrhyw rai o'r sgil-ffeithiau a restrwyd uchod, dylech orffwys a gallwch gymryd y dos cywir o barasetamol er mwyn helpu i leddfu'r symptomau.

Os oes gennych ddermatitis atopig (math o ecsema) eisoes, efallai y byddwch yn profi adweithiau croen lleol mwy dwys (fel cochni, chwyddo a chosi) a symptomau cyffredinol eraill (fel pen tost/cur pen, poen yn y cyhyrau, teimlo'n sâl neu'n flinedig), yn ogystal â fflamychu neu waethygu o ran eich cyflwr croen.

Sgil-ffeithiau difrifol

Mae rhai cyflyrau eraill wedi'u nodi'n anaml mewn pobl a gafodd y brechlyn. Yn yr ysbryd o fod yn agored, mae mewnosodiad cynnyrch y brechlyn yn sôn am yr holl gyflyrau hyn – hyd yn oed y rhai a nodwyd mewn achosion unigol – ond nid yw hyn yn golygu mai'r brechlyn oedd yn gyfrifol. Os byddwch yn cael unrhyw sgil-ffeithiau, siaradwch â'ch meddyg, fferylllydd neu nyrs. Mae hyn yn cynnwys unrhyw sgil-ffeithiau posibl nad ydynt wedi'u rhestru yn y daflen hon.

Drwy roi gwybod am sgil-ffeithiau gallwch helpu i ddarparu rhagor o wybodaeth am ddiogelwch y brechlyn hwn.

Rhowch wybod am unrhyw sgil-ffeithiau tybiedig yn uniongyrchol drwy'r **Cynllun Yellow Card** ar y wefan: www.yellowcard.mhra.gov.uk, drwy lawrlwytho'r ap Yellow Card neu drwy ffonio'r cynllun Yellow Card ar **0800 731 6789** 9am – 5pm

Os byddwch yn cael y symptomau canlynol yn fuan ar ôl y brechiad, ffoniwch 999 (neu gofynnwch i rywun wneud hyn ar eich rhan):



Anadlu'n galed neu'n swnllyd, gwichian, tafod wedi chwyddo



Llewygu hirymarhous, dryswch neu golli ymwybyddiaeth

Gall y symptomau hyn fod yn arwydd o adwaith alergaidd prin ond difrifol ac maent fel arfer yn digwydd o fewn 15 munud i'r brechiad. Mae llewygu syml yn llawer mwy cyffredin ar ôl brechu. Os byddwch yn llewygu, arhoswch yn wastad ar eich cefn gyda'ch coesau wedi'u codi. Os nad yw hyn yn gwneud i chi deimlo'n well, galwch am help.

Ar gyfer symptomau eraill, ffoniwch 111 neu eich gweithiwr iechyd proffesiynol.

Byddwch yn cael rhagor o wybodaeth am y feddyginiaeth hon o'r mewnosodiad pecyn y dylai'r meddyg neu'r nyrs ei roi i chi. Mae'r mewnosodiad hefyd ar gael ar wefan yr Asiantaeth Feddyginiaethau Ewropeaidd: www.ema.europa.eu/en/medicines/human/EPAR/imvanex website.

Rhagor o wybodaeth

Ewch i: icc.gig.cymru/pynciau/imiwneiddio-a-brechlynnau

I gael gwybod sut y mae'r GIG yn defnyddio eich gwybodaeth, ewch i: 111.wales.nhs.uk/amdanomni/eichgwybodaeth